

УДК 657

О. Г. Красота, к.е.н., доцент
доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СВІТЛІ ОСОБЛИВОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Мета управління ефективністю використання виробничих основних засобів сільськогосподарського підприємства - забезпечення постійної технічної готовності і необхідної продуктивності конкретних засобів праці та забезпечення потреб сільськогосподарського виробництва при мінімальних затратах живої праці та матеріальних оборотних засобів. Це досягається правильним визначенням обсягу і структури основних засобів, збільшенням часу роботи машин і обладнання і інших видів основних засобів в календарному періоді, підвищенням ефективності їх використання в період безпосереднього функціонування, своєчасним і якісним проведенням технічного обслуговування, ремонту та оновлення засобів праці. Використання і відтворення активної частини основних засобів у сільському господарстві також має свої специфічні особливості, зумовлені характером виробництва і природноекономічними факторами [1].

У сільському господарстві, на відміну від інших галузей народного господарства, робочий період і період виробництва не збігаються. За період виробництва здійснюється ряд технологічних та біологічних процесів, які чергуються один за одним. Перерви між технологічними процесами необхідні для здійснення біологічних процесів, які зумовлюють сезонний характер виробництва в сільському господарстві особливо в землеробстві.

Сезонність виробництва, а також характер виконання технологічних та здійснення біологічних процесів зумовлюють нерівномірне використання трудових ресурсів та основних засобів, зокрема техніки. Більшість сільськогосподарських машин використовують тільки в літній період, а деякі з

них лише кілька днів на рік. Це пов'язано з біологічними особливостями росту та розвитку рослин. Ріст та розвиток відбуваються лише під дією сил природи, людина втручається лише в певні періоди розвитку рослин. Це впливає на рівень оснащення сільськогосподарських підприємств.

До особливостей сільськогосподарського виробництва, які впливають на характер формування основних засобів і їх використання, необхідно віднести також його територіальну розосередженість.

Технологічні особливості сільськогосподарського виробництва визначають і характер використання основних засобів. Застосування їх у землеробстві, як правило не збігається з одержанням готової продукції.

На відміну від промисловості в сільському господарстві важливе значення має фактор часу використання основних засобів. В зв'язку із специфікою сільськогосподарського виробництва техніку використовують нерівномірно: більше навантаження в моменти співпадання періодів роботи та простої в перервах між ними.

Час використання техніки в землеробстві протягом календарного року складається з періодів робіт. Якщо трактор з моменту вводу його в експлуатацію обліковувався на балансі підприємства протягом 10 років, то фактичний термін його служби повинен визначатись терміном його дійсного використання та обсягом виконаної роботи. Час утримання машини на балансі підприємства не характеризує її працездатність та дійсне використання протягом терміну служби. Навіть при повному використанні машини в сільському господарстві термін її служби буде складати лише деяку частину від загального часу перебування машини на балансі підприємства.

Отже, період перебування сільськогосподарської машини на підприємстві – це пасивний показник, який вказує лише на наявність машини, в той час як термін служби – період, протягом якого вона фактично використовується – активний показник, що характеризує її використання в роботі. Робота – більш конкретний показник активного використання машин у виробничому процесі, ніж час, протягом якого машина облічується на балансі підприємства.

Результати господарської діяльності значною мірою залежать від того, коли використовувались основні засоби, в які строки. Несвоєчасна сівба або обробіток посівів можуть призвести до значного зниження врожайності; несвоєчасне збирання – до втрат вирощеного врожаю. Тому при однаковому рівні забезпеченості основними засобами підприємства можуть отримати, в кінцевому результаті, різний прибуток. Отже, використання основних засобів - важливий фактор виробництва. Для досягнення мінімальної кількості втрат в процесі обробітку ґрунту, посіву та збиранні врожаю сільськогосподарської продукції потрібно підвищувати продуктивність та інтенсивність використання сільськогосподарської техніки, здійснювати своєчасне її оновлення і, відповідно, відтворення.

Список використаних джерел:

1. Петрик О. Чи існує в Україні і чи потрібен управлінський облік? *Бухгалтерський облік та аудит*. 2001. №2.